

ban. Fel kell hívni arra is a figyelmet, hogy a zenei előadó-művészet állítja elő a legfőbb, exportképes magyar árut. Szembe kell ugyanis néznünk azzal, hogy a kulturális érték, mint áru jelenik meg a társadalom előtt. A számítások szerint a magyar GDP-ben valahol 9 és 10 százalék között van az az összeg, amely a kultúrával összefüggésben keletkezik. Ezt szintén szem előtt kell tartani. Ahogy azt is, hogy ugyan gazdagok vagyunk zenekarok terén, a magyarországi zenekultúra és oktatás távolról sincs a feltételezett színvonalon. Az a – némileg paradoxon – helyzet állt elő, hogy nem roppant átfogó és alapos, már iskolás korban létrehozott zenei műveltségre alapul ezeknek a zenekaroknak a léte, hanem mindez éppen fordítva történt... Előreszaladtunk: hamarabb lettek világhírű magyar előadóművészeink és zenekaraink, mint amennyire ez a zeneoktatás rangjából, valamint a zenei műveltség állapotából következne Magyarországon. Azt gondolom, hogy az egyik lehetséges út a zenekarok megmentésére az, hogy váljaljanak együttesként, zenészekként is az eddiginél jelentősebb szerepet a zenepedagógiától kezdve bizonyos karitatív misszióig, ahol organikusabb, dinamikusabb, intenzívebb kapcsolat hozható létre a zene és azok között, akikhez mostanáig

a zene nem szólt. Egy csapásra két legyet szeretnék ütni. A zene megszerettetése, társadalmi léptékben való megjelenítése, valóságos társadalmi élménnyé változtatása a zenekarok életben maradási esélyeit is jelentősen növeli.

■ *Sajnos azonban már most a megszűnés szélére sodródott néhány neves nagyzenekar is... Mi az azonnali megoldás? Mennyiben szükséges az előadó-művészeti törvényen változtatni?*

– Az teljesen biztos, hogy az előadó-művészeti törvényt módosítani kell, de nem emiatt, ráadásul nem fog olyan gyorsan módosulni, hogy megoldást jelentsen ezeknek a zenekaroknak a gondjára, még ha sokan ettől is várnak döntő fejleményt. Azzal lehetne orvosolni a gondot, ha valaki benyúlna az államkasszába, s kivenne néhány száz millió forintot, de most nem hitegetnék senkit sem azzal, hogy erre van reális esély...

■ *Akkor azzal kell számolni, hogy ezek az együttesek megszűnhetnek?*

– Igen, ez minden szándékunk ellenére is előfordulhat. Ami szomorú fejlemény, még akkor is, ha azt feltételezzük, hogy a szóban forgó zenészek más zenekarok tagjaiként tovább folytatják a zenei pályájukat.

■ *Említette, hogy az előadó-művészeti törvény módosítását szükségesnek látja. Ezeket a változtatásokat egyeztetik a szakmai szervezetekkel?*

– A zenei szervezetekkel még csak felületes dialógus indult el. A törvény méregfoga ugyanis a színház- és táncművészet területén van. Amíg ott nem sikerül a kormányzati oldalon belül egyértelmű álláspontot kialakítani és elfogadtatni, addig nem akarunk újabb konfliktusokat hordozó kérdésekkel foglalkozni.

■ *Mennyiben szűkült a zenei terület mozgástere azáltal, hogy a minisztériumon belül a zenei főosztály szinte teljesen „elfogyott”?*

– A Zene- és Táncművészeti Főosztály már a 90-es években beolvadt a Művészeti Főosztályba. Ennek azonban egyáltalán nem az az üzenete, hogy a zenei terület nem ugyanolyan fontos, mint a többi művészeti ág, s hogy nincs kellő igény és érdeklődés a kormányzatban a zene iránt. Újra és újra strukturálódnak az egyes osztályok, főosztályok, betagozódik egyik a másikba, a legprofibb, leghozzáértőbb munkatársak azonban maradnak. Hadd említsem meg Gerenday Ágneszt, aki nagyon hosszú ideje tölt be pozíciót a minisztériumban, és ezzel a területtel foglalkozik.

A kultúra haszna

Kétnapos konferencia lehetőségekről, stratégiai szerepről

A kultúra hozzájárulása az Európa 2020 stratégia végrehajtásához címmel rendeztek konferenciát Budapesten február 28-án és március 1-jén. A tanácskozás célja az volt, hogy meghatározza a kultúra szerepét az Európa 2020 stratégia sikeres végrehajtásában, s szót ejtsenek arról, hogy a kultúra nyújtotta lehetőségeket hogyan lehet koncentráltabban kihasználni a gazdaságban, az oktatásban és a társadalmi cselekvés más területein.

Az Európai Tanács tavaly júniusban fogadta el az Európa 2020 stratégiáról szóló tervezetet, amelynek alapvető célja, hogy tíz éven belül az Európai Uniót az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés pályájára állítsa. A magyar elnökség kiemelt célja a kultúra terén az, hogy Tanácsi Következtetéseket fogadjon el arról, hogy a kultúra hogyan tud hozzájárulni az Európa 2020 Stratégia végrehajtásához. A Tanácsi Következtetések olyan dokumentum lesz, amelyet az Európai Unió minden, kultúráért felelős minisztere elfogad, s amely főbb vonalakban kijelöli, hogy az Európai Bizottságnak mit kell tennie annak érdekében, hogy a kultúra helyet kapjon a stratégia végrehajtásában, és részesüljön annak forrásaiból is. A kétnapos, a Magyar

Tudományos Akadémián rendezett konferencia résztvevői négy szekcióban tanácskoztak. Az elsőben a befogadó növekedésről volt szó, arról, hogyan erősítsük meg a kultúrának a társadalmi kohézióban, valamint a szegénység és a kirekesztés elleni küzdelemben játszott szerepét. A meghívottak között akadt, aki arról számolt be, hogyan segíthet a kultúra a fiataloknak az új készségek elsajátításában, és szó esett arról is, hogy a fejlődés elengedhetetlen eszköze a kultúra. A második szekció témája az intelligens növekedés volt, s ezen a tehetséggondozásról, a kultúra és kreativitás szerepéről hangzottak el előadások. Egy másik szekcióülés a fenntartható növekedést taglalta, azt, hogy miként mozdítható elő a fenntartható kulturális fejlődés, és a

■ A zenekarok számára is lényeges, hogy mi lesz az Erkel Színház sorsa. Ön hogyan vélekedik a teátrum jövőjéről?

– Ebben a pillanatban olybá tűnik, mintha ez az épület mindenki fantáziájában szabad préda volna. Megdöbbenéssel értesültem arról, hogy X. Y. már el is döntötte, hogy hogyan fog kinézni az Erkel műsorpolitikája, ki lesz a karmestere, ki lesz a vezetője... S az egész költségét illetően is nagyon széles a szórás, a tervek 2 milliárd forinttól 18 milliárdig terjednek. Nagy kérdés azonban, hogy ki fogja ezt a sumrát kifizetni, honnan lesz mindennek anyagi fedezete? Én még ezelőtt egy-két héttel úgy ítélt meg, hogy a minisztériumi forrásokból mintegy 2 milliárd forintra lenne szükség, ekkora összegből helyreállítható és működtethető a teátrum. Még most is úgy vélem, mindennek van reális esélye, bár azért a kultúra területét is sújtó zárolások aggodalommal töltenek el...

■ Mennyiben érinti az elvonás a zenei területet? Jelentkeznek a megszorítások az I. kategóriás zenekari pályázatoknál is?

– Szerencsére azokat nem érinti...

R. Zs.

kultúra hogyan könnyítheti meg a fenntartható növekedést. A negyedik szekció a mérhető növekedésről szólt. Ennek előadói megkíséreltek átfogó képet adni a kultúra társadalmi és gazdasági környezetre kifejtett hatásainak felmérési lehetőségeiről.

A konferencia sajtótájékoztatóján Szócs Géza államtitkár hangsúlyozta, a tanácskozás magyarországi megrendezése jelentős kulturdiplomáciai siker. Beszélte arról is, hogy a kulturális és a kreatív szféra alkalmas és kész arra, hogy hatékonyan hozzájáruljon az európai versenyképességhez. Hozzátette, mennyire fontos a kulturális sokszínűség, s hogy a társadalmi fejlődés és kohézió erősítése terén is megkérdőjelezhetetlen a kultúra szerepe. Andrulla Vasziú kultúráért felelős biztos úgy vélte, jobbak a kilátások az EU 2020 stratégia céljainak teljesítését illetően, mint a korábbi, lisszaboni stratégia esetében voltak, mivel ez a program csupán öt kiemelt célterületre fókuszál, a tagállamok pedig egyénileg dol-

gozzák ki nemzeti reformprogramjaikat. Különösen alkalmas pillanatnak ítélte a mostanit, hiszen jelenleg az EU 2014 és 2020 közötti költségvetésének előkészítése folyik, a tanácskozás pedig a kultúra fontosságára kívánja emlékeztetni a döntéshozókat. Kiemelte azt is, hogy a kultúra nagyon jelentős gazdasági értéket képvisel. A kulturális terület az unió GDP-jének 3 százalékát termeli meg, s az EU átlagos 1 százalékos gazdasági növekedésével szemben a kulturális szektor az elmúlt időszakban 3 százalékos bővülést tudott felmutatni. Példaként említett egy szénbányát, amely miután beszüntette a működését, az európai uniós finanszírozásnak köszönhetően profilt váltott, kulturális központtá alakult, amely képzéseknek, rendezvényeknek ad otthont. Gazdasági inkubátorházként működik, ezer új munkahelyet teremtett, s magának a központnak a pénzügyi forgalma is nagyon jelentős összeget tesz ki. A biztos asszony úgy vélekedett, hogy a kulturális fővárosok szín-

tén jó hatással vannak a helyi gazdasági életre. Hozzátette, ki kell használni azt a komoly, uniós alapot, ami segítségükre lehet az ilyen fejlesztésekben. Közölte, hogy a tagállamok tisztán kulturális beruházásokra is igénybe vehetnek strukturális forrásokat, az Európa Kulturális Fővárosaprojektek során például gyakran műemlék felújításokra is felhasználgják ezeket a pénzeket. Doris Pack, az Európai Parlament Oktatási és Kulturális Bizottság elnöke arról beszélt, hogy valóban pénzigényes terület az oktatás és a művészet is, de mind többet és többet szeretnének elérni. Fontosnak tartaná – ahogy a bizottság korábbi alelnöke, Schmitt Pál is – hogy a művészeti ágak nagyobb szerepet kapjanak az iskolai nevelésben. S hozzáfűzte, az EP képviselői jelenleg a kulturális javak digitalizációjának menetrendjén, valamint a szerzői jogokról szóló irányelveken is dolgoznak.

R. Zs.